

สุขภาพจิตและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของพยาบาลห้องผ่าตัดโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่ง ใน
กรุงเทพมหานคร

นางสาวชุตติกาญจน์ มณีผ่อง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**MENTAL HEALTH AND RELATED FACTORS OF PERIOPERATIVE NURSE AT A
PUBLIC HOSPITAL IN BANGKOK**

Miss Chutikarn Maneepong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Science Program in Mental Health**

Department of Psychiatry

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491651

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สุขภาพจิตและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของพยาบาลห้องผ่าตัดโรงพยาบาล
ของรัฐแห่งหนึ่งใน กรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวชุตติกาญจน์ มณีผ่อง
สาขาวิชา สุขภาพจิต
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงสร้อย วรรณกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงศิริลักษณ์ ศุภปิติพร

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

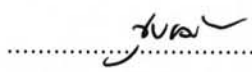

..... คณบดีคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตน์กุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์นายแพทย์นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงสร้อย วรรณกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา(ร่วม)
(รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงศิริลักษณ์ ศุภปิติพร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์สุขเจริญ ตั้งวงษ์ไชย)

ชฎิกาญจน์ มณีผ่อง : สุขภาพจิตและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของพยาบาลห้องผ่าตัดโรงพยาบาลของรัฐ
แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. (MENTAL HEALTH AND RELATED FACTORS OF
PERIOPERATIVE NURSE AT A PUBLIC HOSPITAL IN BANGKOK)

อ. ที่ปรึกษา : ผศ. พวงสร้อย วรกุล อ. ที่ปรึกษาร่วม : รศ. พญ. ศิริลักษณ์ ศุภปีติพร : 103 หน้า.

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสุขภาพจิตและ
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องของพยาบาลห้องผ่าตัดโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่ม
ตัวอย่างจำนวน 124 คน โดยเก็บทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ แบบสอบถามข้อมูล
ทั่วไป แบบสอบถามข้อมูลด้านการทำงาน แบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI (Maudsley Personality Inventory)
และแบบวัดสุขภาพจิต TMHI - 66 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ประกอบด้วย
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, Chi-Square test, One Way ANOVA, Pearson
Correlation, LSD, Stepwise Multiple Regression analysis

ผลการวิจัยพบว่า สุขภาพจิตของพยาบาลห้องผ่าตัดอยู่ในเกณฑ์ของคนปกติทั่วไปคิดเป็นร้อยละ
47.6 เป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีกว่าคนทั่วไป ร้อยละ 28.2 และเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตต่ำกว่าเกณฑ์ของคนปกติทั่วไป
ร้อยละ 24.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต ได้แก่ บุคลิกภาพแบบ E-Scale และ บุคลิกภาพแบบ
N-Scale โดยมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 สัมพันธ
ภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน และ สิ่งแวดล้อมในการทำงาน ความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะสุขภาพจิต อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 เมื่อนำปัจจัยต่างๆ มาทำการวิเคราะห์โดย Stepwise Multiple Regression
Analysis พบว่า ปัจจัยทำนายภาวะสุขภาพจิตของพยาบาลห้องผ่าตัด ได้แก่ บุคลิกภาพแบบอารมณ์อ่อนไหว
และ สภาพแวดล้อมในการทำงาน

ภาควิชา.....จิตเวชศาสตร์.....ลายมือชื่อนิติ.....
สาขาวิชา.....สุขภาพจิต.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2549.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4774905030 : MAJOR MENTAL HEALTH

KEY WORD : MENTAL / OPERATIVE

CHUTIKARN MANEEPONG: MENTAL HEALTH AND RELATED FACTORS OF PERIOPERATIVE NURSE AT A PUBLIC HOSPITAL IN BANGKOK.

THESIS ADVISOR: ASST.PROF. PUANGSOI WORAKUL,

THESIS CO-ADVISOR: ASSO.PROF. SIRILUCK SUPAPITIPORN, M.D, 103 pp.

This research was a cross-sectional study with the objectives to study the mental health and related factors of perioperative nurses at a public hospital in Bangkok. The samples were 124 nurses. Instruments used in collecting datas were divided into four parts: demographic data, job characteristics questionnaire, Maudsley Personality Inventory (MPI) and Thai Mental Health Indicator (TMHI-66). The datas were analyzed by SPSS program such as percentage, means, standard deviation, chi-square test, t-test, Pearson's coefficient of correlation, and comparison test by LSD and Stepwise Multiple regression analysis.

The study found that 47.6% of perioperative nurse had mental health in fair level, 28.2% was in good level and 24.2% was in poor level. E-Scale (Extraversion-Introversion) and N-scale (Neuroticism and Stability) were negatively correlated to the mental health with statistically significant (p<0.05), Relationship among colleagues and job environment were positively correlated to mental health with p<0.05. In conclusion, Neuroticism and job environment were significantly factors in prediction of mental health.

Department..... Psychiatry..... Student's signature.....

Field of study..... Mental Health..... Advisor's signature...*Puangsoi Worakul*.....

Academic year..... 2006..... Co-advisor's signature...*Siriluck Supapitiporn*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงสร้อย วรรณ อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์แพทย์หญิงศิริลักษณ์ สุภปีดิพร อาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์(ร่วม) ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆที่เป็นประโยชน์ ตลอดจน ช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ด้วยดีเสมอมา ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์นายแพทย์นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ ประธานกรรมการและ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์สุขเจริญ ตั้งวงษ์ไชย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณหัวหน้าพยาบาลห้องผ่าตัดและหัวหน้าพยาบาลวิสัญญีประจำห้อง ผ่าตัด โรงพยาบาลราชวิถีที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณหัวหน้าพยาบาลห้องผ่าตัดและหัวหน้าแผนกวิสัญญีพยาบาลประจำสถาบัน สุขภาพเด็กมหาราชินีที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คุณิต สุจิรารัตน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC และช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องที่ได้เอื้อย่นามในที่นี้ทุกๆท่านที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจมา โดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพจิต	7
ลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดี.....	7
บุคลิกภาพของพยาบาล.....	11
สุขภาพจิตที่เกี่ยวข้องกับพยาบาล.....	15
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตพยาบาลห้องผ่าตัด.....	17
ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีผลต่อภาวะสุขภาพจิตของพยาบาลห้องผ่าตัด.....	19
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของพยาบาลห้องผ่าตัด	24

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
รูปแบบการวิจัย	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
ประชากรเป้าหมาย.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
รายการอ้างอิง.....	70
ภาคผนวก	79
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	103

สารบัญตาราง

	หน้า
1 แสดงจำนวน ร้อยละของพยาบาลห้องผ่าตัดตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	41
2 แสดงจำนวน ร้อยละของพยาบาลห้องผ่าตัดตามปัจจัยด้านจิตสังคม.....	46
3 แสดงจำนวน ร้อยละของภาวะสุขภาพจิตของพยาบาลห้องผ่าตัด.....	48
4 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับภาวะสุขภาพจิต โดยแบ่งปัญหาสุขภาพจิตเป็นสองกลุ่ม.....	49
5 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยสุขภาพจิตพยาบาลห้องผ่าตัดของ ปัจจัยส่วนบุคคลกับสุขภาพจิตแบ่งเป็นสองกลุ่ม.....	52
6 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน เฉลี่ยสุขภาพจิตของพยาบาลห้องผ่าตัด กับปัจจัยส่วนบุคคล.....	55
7 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน เฉลี่ยสุขภาพจิตของพยาบาลห้องผ่าตัด กับปัจจัยทางจิตสังคม	56
8 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยภาวะสุขภาพจิตของพยาบาล ห้องผ่าตัดที่มีปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมต่างกันผ่าตัด โดยวิธี LSD.....	57
9 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยภาวะสุขภาพจิตของพยาบาล ห้องผ่าตัดที่มีปัจจัยด้านสัมพันธภาพต่างกันผ่าตัด โดยวิธี LSD	58
10 แสดงผลค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's) ของปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัย ทางจิตสังคมกับภาวะสุขภาพจิตพยาบาลห้องผ่าตัด	59
11 แสดงผลการวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพจิต ของพยาบาลห้องผ่าตัด.....	61